

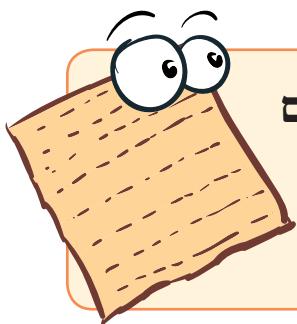
את הארץ
יער הארץ

חג הפסח חג החרות חג האביב חג הפסצות

"שָׁמֹר אֶת חֶדֶשׁ הַאֲבִיב וְעַשֵּׂת פֶּסֶחׁ לְהָאֱלֹקִים."

דברים פרק טז,
פסוק א

"וַיְחִמֵּשָׁה עֶשֶׂר יוֹם לְחִדְשָׁה הַזֶּה, חַג הַמְצׁוֹת לְהָ", שְׁבֻעַת יְמִים
מְצׁוֹת תַּאכְלֹו."

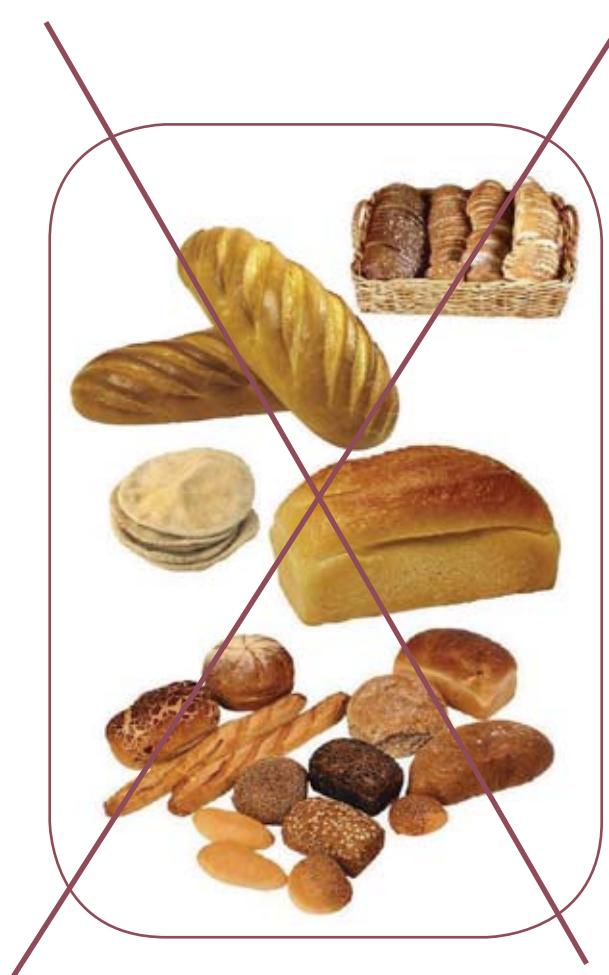
וַיְקָרָא פָּרָק כָּג, פָּסּוֹק ו'

חג הַפְּסִחָה חַל בְּחִדְשָׁה נִיסְן – בֵּין ט'ו בְּנִיסְן לְ-כ'א בְּנִיסְן.
הַיּוֹם הַרְאֵשׁוֹן וְהַיּוֹם הַאַחֲרוֹן הֵם יְמִי חַג, וְהַיּוֹם שֶׁבְּינֵיהֶם נִקְרָאים חֹל הַמּוֹעֵד.

חג הַפְּסִחָה נִקְרָא גַם חַג הַמְצׁוֹת עַל שְׁוּם הַמְצׁוֹת שֶׁאָנוּ מִצְרִים לְאָכֵל כֹּל יְמִי הַחַג.

מְצׁוֹת וּמִנְחָגִים

1. קָרָאוּ אֶת הַטְּקִסְטִים שֶׁלְפָנֵיכֶם.
2. הַזְּסִיףּוּ כוֹתְרָת לְכָל טְקִסּוֹת.

חַגְגָּה

בְּפִסְחָה חַל אָסּוֹר חַמִּיךְ לְאָכֵל חַמִּיךְ (כֹּל מְאַכֵּל
הַעֲשֵׂוי מִבְּצָק שֶׁחָמִיךְ: לְחֵם, פְּתֻות, עֲוֹגָת,
עֲוֹגִיות) וְכֵן אָסּוֹר שִׁיחִיה חַמִּיךְ בַּבָּית. לְכֵן, לִפְנֵי
חַג הַפְּסִחָה אָנוּ עֲסֻוקִים בְּגִינִיּוֹת קְדֻשָּׁתִים
שֶׁנוֹעַדוּ לִבְנֵר (לִסְלִיק) אֶת כָּל הַחַמִּיךְ מִבֵּיתנוּ,
וּבְחַג עַצְמָוֹ אָנוּ מַקְפִּידִים לֹא לְאָכֵל מְאַכְּלִי חַמִּיךְ
וּמְאַכְּלִים שִׁיאַש בָּהֶם חַמִּיךְ.

אור לאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּנִיסּוֹן, עם צאת הכוכבים, עזראים בדיקת חמץ. נהוג לאַחַז גֵּר (ובימינו אפשר לאַחַז בְּפָנָס) ולבדק לאורה בכל החורים והסתדקים שבבית אם נמצא חמץ. מנהג יפה הוא שהילדים "מחבאים" חמץ בתוך שקיות במקומות שונים בבית ויש למצאו אותו. את החמצ שגמצא מבערם למחרת ושורפים אותו במקום שמייעדים לכך.

בפסח אנו אוכלים מצות. בלילה שבו התרחשה מפת בכורות התיר פרעה למשה ואהרן לצאת ממצרים. בני ישראל מהרו להכין צידה לדרכם, אבל בזמן ההכנות הקצר לא הספיק באולם לתפח, ולכן הצינו לאכל מצה (ולא לאכל חמץ).

פתבו.

1. מדוע אוכלים מצות בפסח?

2. ספרו כיצד נעשית בדיקת חמץ אצלם בבית.

ליל הסדר

קראו את המידע.

הלילה הראשון של פסח הוא ליל הסדר, שבו חוגגים את יציאת מצרים ואת כל הנסים שעשוה ה' לישראל. כתוב בספר שמות פרק יג פסוק ח: "זהגדת לבנך ביום ההוא לאמר: בעבור זה עשה ה' לי ביצאת ממצרים". בלילה הראשון ההורים קוראים יחד עם הילדים את הגדה, המספרת את סיפור יציאת מצרים. קוראים ומספרים כדי לזכור את האירועים, וכל הפרבה בספר יציאת מצרים – הרי זה מטבח. ההורים גם מספרים לילדים על שלוש המצות המרכזיות של ליל הסדר: פסח, מצה ומרור.

בארוחת החג אוכלים מאכלים שונים שמצוירים לנו את השנים במצרים ואת היציאה ממנה. טעםם מרор לזכר העבודות המריה, ואוכלם חרסת, המזיקה את בטית שבני ישראל נאלצו להכין. בלילה הראשון שותים ארבע כוסות יין ואוכלם בהשבת, ("כלנו מסבין"), על פריות, כמו בני מלכים – להזכיר לנו שאנו כבר לא עבדים.

הילדים שואלים ארבע קשיות, מוצאים את האפיקומן ומחבאים אותו. מנהגו המיחדים של ליל הסדר מזכירים שמדובר בלילה יוצא דופן – הלילה שבו בני ישראל הרכבו לעם עצמאי.

על פי "מה מברכים על גלידה?" מאות אורי אורה

1. מהו קיים בין הדברים הקטנים לפטולמים המתאים.

קערת החג

ארבע כוסות של יין

כוס לאליהו הנביא

אפיקומן

הגדה של פסח

2. כתבו במחברת עברית על חוות אחת מליל הסדר שזכורה לכם בمخ'ך.

מה נשתנה הלילה זהה?

פעלים שמשמעותם
ב-ין (אוכlein,
מטבילין, מס宾ו)
מאפינים את לשון
המשנה.

נוהג שהצעיר במשפחחה שר את הפיות "מה נשתנה". בפיוט זה מופיעה שאלה אחת ארכה המחלוקת לארבע שאלות קצורות. התשובה עליהם מופיעה בספר יציאת מצרים, בהמשך ההגדה.

1. שירו את השיר.

מה נשתנה הלילה זהה מכל הלילות?

שכל הלילות אנו אוכlein חמץ ומצה – הלילה זהה כלו מצה.
שכל הלילות אנו אוכlein שאר ירקות – הלילה זהה כלו מרור.
שכל הלילות אין אנו מטבילין אפלו פעם אחת – הלילה זהה שטי פעמים.
שכל הלילות אנו אוכlein בין יושבין ובין מס宾ו – הלילה זהה כלנו מס宾ו.

מטבילין – מטבילים:
טובלים דבר מה במשחו אחר. בפסק טובלים ירק במלח, ומרור בחרסית.

מס宾ו – מסבים: יושבים בנוחות על כריות או נשענים על כריות בצד שמאל.

2. סמנו את המילים החזרות בשיר.

3. כתבו במחברת עברית ארבע פעולות שאנו עושים כל השנה, וארבע פעולות שאנו עושים רק בלילה הסדר.

יציאת מצרים

1. קראו את סיפור יציאת מצרים.

א משה נולד ליוֹכֶד וּלעֲמָרָם מִשְׁבַּט לוי. "וַיַּתֵּהֶר הָאֲשָׁה וַיַּלְדֶּ בֶן..." (שמות ב, ב) הוא נולד במצרים בימי הגזרות של פרעה. פרעה צזה על העברים להשליך ליאור כל בן שיזולד להם. יוכבד דאגה לבנה משה, הכנישה אותו לתבה קטנה והחביאה אותו בין קני הסוף שצמחיו על שפת היאור. "...וַתַּקְחֵה לוֹ תְּבַת גָּמָא... וַתְּשִׂם בְּסֻפָּה עַל שְׂפַת הַיָּאֹר". (שמות ב, ג) כאשר ירדת בת פרעה לטיל עם נערותיה ליד היאור, מצאה את התינוק בתבה ולקחה אותו לארמון המלך. "וַתַּרְדֵּ בַת פְּרָעָה... וַתַּرְא אֶת הַתְּבָה... וַתִּקְחֵה". (שמות ב, ח)

ב כך גדל משה באָרְמוֹן המלך. יוכבד המשיכה להניקה אותו, ומשה ידע בסתר לבו שהוא עברי ורצה לעזור לבני עמו. בני ישראל היו עבדים לפְרָעָה המלך ועבדו בבניית מבנים גדולים לפְרָעָה ובעבודה בשדות של המצרים. פעם אחת, כאשר טיל משה ראה מצרי מכה עבד, מאחיו העברים. משה נחלץ לעזירת בן עמו, הכה את המצרי והרג אותו. כאשר נודע דבר המעשה, נאלץ משה לברוח מן האָרְמוֹן. משה ברוח למזכיר ומצא מקלט בשבט מדין. שם הוא נשא לאשה את צפורה,

2. כתבו את סדר האירועים בראצ'ך ההפוך.

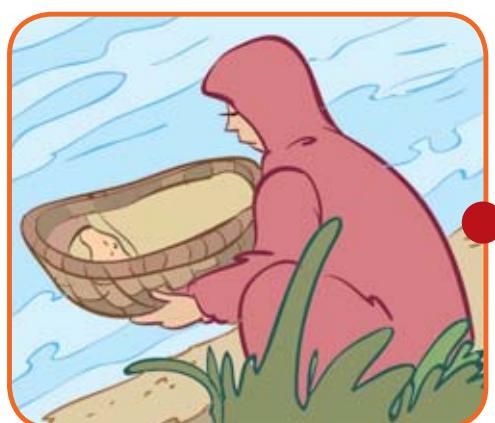

3. מִתְחֹזֶק וּבִין פְּסִיק לְאִיוֹר הַמִּתְאִים לו.

"...וַתַּקְחׁ לְךָ תְּבַת גָּמָא...
וְתַשְׁם בְּסוֹף עַל שְׁפַת הַיָּאָר"
(שָׁמוֹת ב, ג).

"...וְהִנֵּה הַסְּנָה בָּעָר בָּאָשׁ
וְהַסְּנָה אִינְנוּ אֲכַל" (שָׁמוֹת ג, ב).

"...שְׁלַח אֶת עֲמִי..."
(שָׁמוֹת ה, א).

"זָבַן יִשְׂרָאֵל הַלְּכוּ בַּיְבָשָׂה
בְּתוֹךְ הַיּוֹם..." (שָׁמוֹת יד, כט).

קריאת ים סוף

◆ קראו את השיר-עלילון שכתב פיצ'ו.

"מֵשֶׁה" בְּרָאשׁ הַעַם
צָוָא בְּקוֹל שִׁירָה,
מַגְעַע אֶל "הַיּוֹם",
אֲכָזָה אֵין נִקְרָע.

הבט עם מִסְפְּרִים
לֹא כָּל הַטּוֹ�ם
אוֹזֵרָת אֶת "הַיּוֹם"
כְּמַעֲשָׂה נָטִים.

סֻוגָם עַל שׂוֹגְבִים:
כַּאֲבָבָא
כִּי אֶבֶא מַלְאָדָם אֶם
את "מִפְתָּת מִצְרִים".

אֲרִיךְ וְאַלְכָת
אֶתְמָול בְּצָהָרִים
הַחְלִיטוּ לְשִׁיחָק
בְּיַצְאַת מִצְרִים.

"אַנְיָמָשָׁה רַגְבָּנוּ וְאַתְּ
- בְּנִי, יִצְחָאָל.
מִצּוֹת עַד יִשְׁמַפְּסָח
יְהִי אֶם מִקְלָל."

מִצְרִים - הַפְּלוֹן;
סְעִי - הַמְּסִדְרוֹן
וְאַתְּ יִם סְוִף - הַשְּׁנִים
עוֹשִׂים מִן הַיְלֹן.

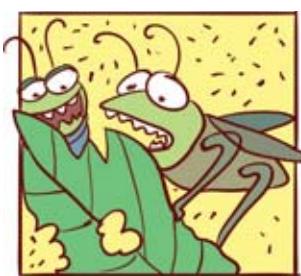
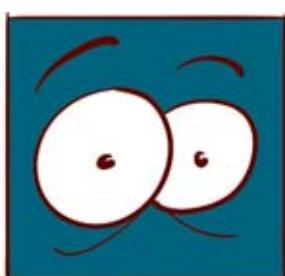
מתוך "אִלְתָּה המְבָלָת וְאַרְיךְ מִפְזָרִיק"

2. כתבו במחברת עברית רעיון להציג על יציאת מצרים.

עשרה המכות

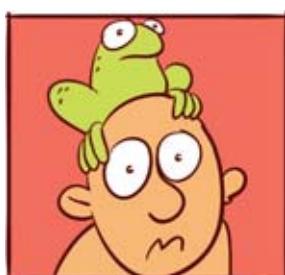
♦ מתחוו קו בין המכה לאירוע המתאים.

אלו עשר המכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים:

דם

צפִידָע

כְנִים

עֲרֹב

שְׁחִין

בָּרֶד

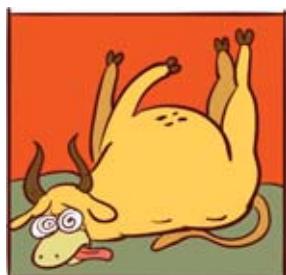

אַרְבָּה

חַשְׁךָ

מִכְתַּבְכָּרוֹת

■ **שְׁחִין** – מחלת עור מוגדרת ■ **עֲרֹב** – ערבותיה של חיות טרי שונות ■ **אַרְבָּה** – חגבים המשמידים יבולים ■ **דָבָר** – מחלת מדבקת קשה. במצרים רק הבהמות לכו בה. ■ **דם** – כל המינים למצרים הפכו לדם.

כוסו של אליהו / סיפור עם

◆ קראו את הספרו.

בכפר אחד גר איש יהודי. היה האיש עשיר ונדיב, ושם טוב יצא לו בין כל שכניו.

והנה בא אסון על בית היהודי, וכל עשרו אבד: דילקה פרצה ב ביתו, וכל אשר בו נשרף. לא נשאר לו כי אם בית אחד קטן, אשר בו גר. אך לבו לא נפל עליו, כי אמר:

"ה' נתנו זה לך!"

קרבו ימי חג הפסח, והאשה אמרה אל בעלה:

"מה נעשָׂה, ואין בידינו לקנות מצות וין?
ענֵה האיש ודמעות בעיניו:

"עוד נשארה לנו כס זהב – כוסו של אליהו הנביא, והוא יקרה לנו מאוד;
אך עתה, בעת צרה, בה נ麥ר איתה ונתקנה מצות וין, ובמקום נתקנה כס זוכית".

שמעה האשה את דברי בעלה ובכתה גם היא.

בערב פסח לקחה האשה את הכס והלך העירה. שם מקרה אותה וקונתה צרכי פסח וגם כס זוכית חדשה לאליהו הנביא.

בא האב. בני הבית ישבו לעරך את הסדר, אך בזעם את עשרם לפנים כאב לבם. פתאם נפתחה הדלת. אדם לבוש קראים, ועל שכמו תרמילי, נכנס ואמר:
"ענֵי נזיד אני ובאתי לך בערב פסח. הרשו לי לערכך אתכם את הסדר".

ראה כי אנשי הבית עצובים ושאל:
 "מה לכם? הלא חג היום, يوم שמחה, יום טוב!"
 ספר לו האיש, כי לפנים היה עשיר וبيתו היה מלא כל טוב, ועתה אין לו
 מאומה.
 אמר העני: "קוו לה' כי ישלח לכם את עזרתו. אל תעצבו, הלא יום טוב
 היום!"

והעני הנזיד לו בלילה והוא ב ביתם.
 למחמת, פאשר כמו בני הבית מ שנתם, ראו כי
 הוא איננו, ורק תרמילו נשאר.
 פתחו את התAMIL וממצאו שם כסוס זהב, ועליה
 חרוט באותיות גדולות: "פָסֹן שֶׁל אֵלֵינוּ הַנְּבִיא".
 ידעו אנשי הבית, כי הנזיד העני היה אליו
 הנביא; ומן היום הוא לא ראו עוד עני,
 וביתם היה מלא כל טוב כל
 ימי חייהם.

לספר יש פתיחה, אמצע וסוף.

לפניכם ארגון הספר.

1. גבר הספר עבר עליות ומורדות, כמו חלים בחיו שנויים גדולים.

השלימו:

cosa של אליהו	גבר הספר	
היתה לו כס	האיש היה עשיר	בפתחת הספר:
היתה לו כס	העשיר הפק לאיש עני	באמצע הספר:
היתה לו שוב כס	האיש הפק שוב עשיר	בסוף הספר:

2. מדוע היה חשוב לאשה לקנות כס, ואלו עשויה מזכוכית?

3. מה מזכיר על תכונותיו ועל התנהגותו של האיש?

4. מי היה האורט שבא לבקר את המשפחה?

5. מדוע נקרא הספר "cosa של אליהו"?

אייפה האפיקומן / פוצ'ו

אֲצִילָנו בְּמִשְׁפַּחָה מְחֻבִּיאִים יוֹתָר
מֵאֲפִיקוּמָן אֶחָד, כִּי שְׁפָמָה יְלָדִים
יוּכְלוּ לְמַצָּא אֲפִיקוּמָן וְלִקְבְּלָל מִתְנָה.

◆ קְרָאוּ אֶת הַשִּׁיר.

אַיִלָּת אֶז בְּחֵץ מִקְשָׁת,
אֶל הַמִּדְבָּר שׁוֹלְחָת יָד
וְשׁוֹלָה כְּמוֹ דָג מִרְשָׁת
אֲפִיקוּמָן עַטּוֹף בְּבָד.

אֲפִיקוּמָן – לֹא סְתִּים מִצָּה,
כִּי מֵאָשָׁר אָזֶה מָצִיא,
מוֹתָר לוּ לִבְקַשׁ בְּפֶסֶחֶת,
כָּל דָּבָר שֶׁהָיוּא רֹצֶה.

שְׁרִים אֶת כָּל שִׁירֵי הַסְּדָר,
קוֹרְאִים אֶת כָּל הַהֲגָהָה,
מַתִּי כָּבֵר סְבָא יִתְרוֹם
וַיִּבְקַשׁ אֶת הַאֲבָדָה?

הַבִּיטו אֵיך בְּלִיל הַסְּדָר
אַיִלָּת לֹא עֹצֶםת עַיִן
וּמְסֻתְּפָלָת רָק עַל סְבָא
בְּלִי לְלָגָם טִפָּה שֶׁל יָיִן.

אָוֹמְרִים שְׁמָאוֹ צִאת יִשְׂרָאֵל
סְדָר כֹּזה לֹא הָיָה מִזְמָן,
כִּי אַיִלָּת לֹא זְכָרָה
אייפה הסְתִירָה אֶת אֲפִיקוּמָן.

סְבָא קָם לִרְחֵץ יְדִים,
וְחוֹשֵׁב שָׁיִין רֹאִים,
אֵיך מְחֻבִּיא לֹו בִּינְתִּים
אֶת הַמִּצָּה בֵּין הַסְּפָרִים.

מתוך "יום יום חג – שירים וספריות לכל מזיד"

איופה האפקוקן?

1. סבא של אילת משתמש בתכיס פדי שלא תרגיש שהליך להחביא את האפיקומן. ספרו על מנהג החבאת האפיקומן אצלם בבית:
- ♦ מי מחביא את האפיקומן אצלם בסדר וアイיה?

- ♦ כיצד אתם עוקבים אחרי מי שמסתיר את האפיקומן?

- ♦ מה נהוג לעשות בביתכם לאחר מציאת האפיקומן?

2. מה אתם מתוכנים לבקש השנה?

3. מנהג החבאת האפיקומן נועד לעוזר את הילדים כדי שייהיו שותפים פעילים בסדר. אילו מנהגים אחרים יש בלילה שפטרכם לשיתף את הילדים?

לפְנֵי שְׁנַסְבָ בְּלִיל הַסְּדָר יָשׁ לְנִקּוֹת כָּל פֶּנה וּלוֹדָא שֶׁאֵין חֲמִץ בְּמִגְרוֹת אוֹ בְּאָרוֹנוֹת –
אַף לֹא פָּרוֹר.

עד קעט פֶּסֶח / אַמְּנוֹנָה אַלְוָן

צָרִיךְ	"עַד מַעַט פֶּסֶח", אַמְּרָה מָוֶרֶיה.
לְנִקּוֹת."	"אַת הַחֲדָר צָרִיךְ לְנִקּוֹת."
אָבָל... אֹי, מָה זֶה? הַפִּים לֹא רָצָו לְחֻפּוֹת.	הַלְּכָה וְהַבִּיאָה מִגְבָּרֶת וְסַחְבּוֹת.
הַם קָפְצָו וְהַרְטִיבָו אַת כָּל הַרְצָפה. בְּתוֹךְ הַדָּלִי נִשְׁאָרָה רַק טִפה.	אַת הַדָּלִי הַגָּדוֹל הִיא מְלָאת בְּמִים וְהַחֲזִיקָה חִזְקָה בְּשַׂתְּתִי הַיָּדִים.
"עַד מַעַט פֶּסֶח", אַמְּרָה מָוֶרֶיה. "אַת הַחֲדָר	"עַד מַעַט פֶּסֶח", אַמְּרָה מָוֶרֶיה. "אַת הַחֲדָר

אֵז הִיא סְחָבָה אֶתְתוֹ
עַד הַמֶּטֶבֶת.

"עַד מַעַט פֶּסֶח,"

אִםְרָה מַוְרִיה.

"אֵת הַחֲדָר

צְרִיכָה

לִנְקּוֹת."

הִיא תְּרִימָה אֶת הַסְּפָרִים
שְׁגַרְטְּבָו מִן הַמִּים
וְאֵת הַבְּבּוֹת

וְשָׁמָה אֶתְתֶּם עַל גַּבְיוֹ הַמֶּטֶבֶת.
בִּמְגַבְּתָה גְּדוֹלָה
אֵת הַכֶּל הִיא כְּסַתָּה.

"עַד מַעַט פֶּסֶח,"
אִםְרָה מַוְרִיה.

"אֵת הַחֲדָר
צְרִיכָה
לִנְקּוֹת."

אֵת הַשְּׁטִיחַ הַצְּבֻעָנוֹנִי
הִיא נִסְתָּה בְּכָל
לִסְחָט

אֲבָל הוּא הִיא
רַטְבָּה כָּל-כָּה...

ואז באה אמא

ומורה

התחליה לבנות,

ורציתי

לנקות..."

כע הבית היה כבר

מליא בוץ ומים,

ואמא שאלה:

"ירד גשם ממשיים?"

מٿוק "ספורים לימאים טובים"

אם נהניתם מהשיר, אתם מזמינים לקרוא
עוד שירים חנים
בספרה של אמונה אלון
"סיפורים לימאים טובים".

ספרו כיצד אתם עוזרים בהכנות לקרהת חג הפסח. מתי התחלתם בהכנות? מה
המשמעות שבאחריותכם?
